

การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

The Curriculum Evaluation on Doctor of Philosophy Program in Educational
Administration, Graduate School, Udon Thani Rajabhat University

ชัชจรียา ไบลี^{1*} นวัตกร หอมสิน¹ ธีระพล เพ็งจันทร์¹

Chatjariya Bailee^{1*}, Nawattakorn Homsin¹, Teerapol Pengchan¹

(Received: January 28, 2021; Revised: April 6, 2021; Accepted: May 17, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ 2) หาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงประเมิน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาปัจจุบันจำนวน 12 คน ดุษฎีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จำนวน 21 คน และอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 คน และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 5 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบจำเพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบท ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านผลกระทบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า มีแนวทางการพัฒนาในภาพรวม 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านนักศึกษา และด้านการทำคุณนิกนธ์

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹Graduate School, Udon Thani Rajabhat University

*Corresponding author. E-mail: chatjariya@hotmail.com

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร ปรัชญาดุสิตบัณฑิต การบริหารการศึกษา

Abstract

The purposes of this research were 1) to evaluate the curriculum on Doctor of Philosophy program in educational administration, curriculum revised 2016, Graduate School, Udon Thani Rajabhat University in context of input, process, product, and impact 2) to study guidelines to improve the Doctor of Philosophy program in educational administration. Using evaluation research method, the samples were 12 current graduate students, 21 doctoral graduates and 5 curriculum instructors, and 5 experts and 5 supervisors of the graduates were interviewed, selected by purposive sampling technique. The research instruments were questionnaire and interviews. The collected data were analyzed using percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results of the research were as follows: 1) The result of the curriculum evaluate the curriculum on the Doctor of Philosophy program in educational administration, curriculum revised 2016, Graduate School, Udon Thani Rajabhat University; overall was at the high level. The overall context was at the highest level, the overall input was at the high level, the overall process was at the high level, the overall product was at the high level, and the overall impact was at the high level. 2) The guidelines to improve the Doctor of Philosophy program in educational administration were found in the overall 4 elements; curriculum, lecturer, student, and dissertation.

Keywords: Curriculum Evaluation, Doctor of Philosophy, Educational Administration

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญในการพัฒนาคนให้มีความเจริญทางด้านความคิด สติปัญญา เพื่อให้ก้าวทันความเจริญและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพช่วยตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคม องค์ประกอบสำคัญของระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ คือ หลักสูตร เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนแผนแม่บทที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน วิธีการหรือกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้เปรียบเสมือนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษา ดังนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 28 ระบุไว้ว่า หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ ต้องมีลักษณะหลากหลาย โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่ง

พัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม เพื่อพัฒนาคนที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ไร้พรมแดน ในการกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษา มาตรฐานการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้และการวัดและประเมินผลของผู้เรียน ในทุกระดับ การศึกษา ทุกกลุ่มเป้าหมาย และทุกช่วงวัย เพื่อสร้างและพัฒนาพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถศึกษาเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพตาม ความสามารถ ความถนัด และความสนใจ และการปรับปรุงระบบการผลิตและพัฒนาครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ได้ครูดี มีความรู้ทักษะ และความสามารถ และมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดสูงสุดของศักยภาพของแต่ละบุคคลต่อไป

สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารและการพัฒนาหลักสูตร รักษามาตรฐาน การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การรับรองวิทยฐานะและการบริหารงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดตัวบ่งชี้ด้านมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของ คณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงต้องพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยปรับปรุงเป็นระยะ ๆ และมีการ ประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตร อย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2552 ในการผลิตบัณฑิตได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) มหาวิทยาลัยเป็นผู้ผลิตบัณฑิต จะต้องมีการควบคุมคุณภาพเมื่อใช้หลักสูตรไปช่วงระยะเวลาหนึ่งจะต้องมีการประเมินหลักสูตรเพื่อ พิจารณาทบทวนคุณภาพของหลักสูตร ในการประเมินหลักสูตรนั้นมีวิธีการประเมินที่หลากหลาย เช่น วิธีการประเมินตามวัตถุประสงค์ เป็นวิธีการประเมินเพื่อการตัดสินใจของ Stufflebeam (2000) ที่กล่าวว่า วัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดของการประเมินไม่ใช่เพื่อการพิสูจน์แต่เพื่อการปรับปรุง การประเมินเป็น การวัดความกระตือรือร้น ความเข้าใจ ความจำเป็น การวางแผนหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และ การประเมินหลักสูตร สอดคล้องกับแนวคิดของ Stufflebeam and Shinkfield (2007) กล่าวว่า การ ประเมิน คือ การตัดสินใจคุณค่าอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับคุณประโยชน์ หรือคุณภาพของสิ่งที่ได้รับการ ประเมิน ซึ่งหลักสูตรมีความจำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา เป็นแผนในการจัดการศึกษาให้บรรลุ ตามจุดมุ่งหมาย และการวางแผนงานวิชาการ เป็นเครื่องมือในการควบคุมมาตรฐานการศึกษา เป็นสิ่ง

ที่กำหนดจุดมุ่งหมาย ขอบข่ายของเนื้อหาแนวทางสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนการสอน การประเมินหลักสูตรควรเกิดขึ้นตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การออกแบบหรือร่างหลักสูตร ก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ ระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร หลังจากใช้หลักสูตรครบวงจร และการติดตามผลกระทบของหลักสูตร

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ได้เปิดสอนตั้งแต่ปี พ.ศ.2559 ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตามรูปแบบการประเมินเชิงระบบ (Context-Input-Process-Product-Impact : CIPPI Model) โดยรูปแบบนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการตัดสินใจเชิงระบบ เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ ในการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งของหรือเหตุการณ์ที่ได้รับการประเมินที่มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น จากการประเมิน 5 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลลัพธ์ และด้านผลกระทบ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องมีการประเมินการจัดการศึกษาของสาขาวิชาการบริหารการศึกษาเป็นระบบ ทั้งนี้ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการทางการศึกษาต่อไป ทั้งนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ในด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

1. การทบทวนวรรณกรรม

1.1 ด้านบริบทของหลักสูตร จากการวิจัยของ มัทนา วังถนอมศักดิ์ (2553) ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านวัตถุประสงค์และโครงสร้างหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Print (1993, อ้างถึงใน มัทนา วังถนอมศักดิ์, 2553) ที่ว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ดีนั้นควรมีลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและชาติ สอดคล้องกับวัฒนธรรม และความต้องการของผู้เรียน ต้องเน้นและส่งเสริมผู้เรียนให้มีความเจริญออก

งามหลายด้าน สอดคล้องกับแนวคิดของวิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) ที่กล่าวถึง การออกแบบหลักสูตรที่ชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน และความต้องการของสังคม รวมถึงด้านวิชาการ และด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนด้วย นอกจากนี้ มารุต พัฒนาผล (2561) เสนอแนวคิด ว่า นักพัฒนาหลักสูตรจะเลือกหรือผสมผสานรูปแบบของหลักสูตรให้ เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของการใช้หลักสูตรแต่ละหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรการศึกษาในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ หรือหลักสูตรการศึกษาระดับชาติ

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร จากการวิจัยของ สมคิด พรหมจ้อย, วรางคณา โตโพธิ์ไทย, และศศิธร บัวทอง (2561) นักศึกษาได้รับการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตมากกว่าที่คาดหวัง ในด้านทักษะทางปัญญา การวิเคราะห์สถานการณ์ ความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎี หลักการ มากที่สุด และด้านความรู้ที่ได้รับจากการเรียนได้รับการพัฒนามากกว่าที่คาดหวัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2555) คือ อาจารย์ให้คำแนะนำปรึกษาในการปรับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม

1.3 ด้านกระบวนการของหลักสูตร จากการวิจัยของ เศษฐภูมิ วรรณไพศาล (2562) ผลการประเมินในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ในการจัดการเรียนการสอน มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายพิเศษ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัทนา วังถนอมศักดิ์ (2554) ด้านกระบวนการเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ในข้อที่ว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรวงสุตา สิงขรอาสน์ (2559) ในการจัดการเรียนการสอน มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายพิเศษในบางเนื้อหาเพื่อเพิ่มพูนความรู้

1.4 ด้านผลผลิตของหลักสูตร จากการวิจัยของ รัตนศิริ เข้มราช, ประพาศน์ พุทธิประภา, ดารณี ภูมวรรณ, และจันทร์พนิต สุระศิลป์ (2558) ในด้านผลผลิต นิสิตมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของนิสิตที่ได้รับการพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด ในข้อที่ว่าประสบการณ์จากการเรียนและการวิจัยที่ได้รับการพัฒนา นำมาปรับใช้ในการทำงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2555) ด้านผลผลิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ บัณฑิตมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน

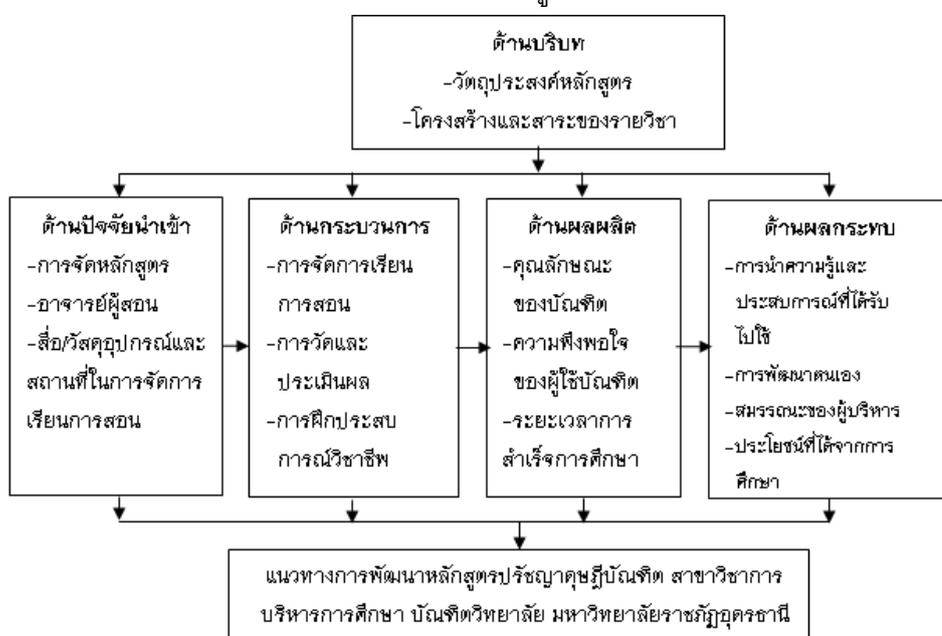
1.5 ด้านผลกระทบของหลักสูตร ด้านการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงาน จากการวิจัยของ สมชัย พุทธา (2558) พบว่า หลักสูตรควรเพิ่มการบูรณาการระหว่างทฤษฎี และการปฏิบัติมากขึ้น นอกจากนี้บัณฑิตต้องการเตรียมความพร้อมสำหรับการก้าวสู่ตำแหน่งผู้บริหารในอนาคตและควรปรับปรุงหลักสูตรให้ผู้เรียนมีสมรรถนะด้านภาษาต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากลของโลกในปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เศษฐภูมิ วรรณไพศาล (2562) บัณฑิตสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาตามหลักสูตร

มาใช้พัฒนาความสามารถการปฏิบัติงานในวิชาชีพ และองค์กรของตนได้อย่างเหมาะสม และนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ ๆ ได้เป็นอย่างดี ด้านการพัฒนาตนเอง จากงานวิจัยของ สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์ (2560) พบว่า บัณฑิตสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาตนเอง ด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอย่างต่อเนื่อง นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม ด้านสมรรถนะของผู้บริหาร จากการศึกษาของ อิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร, ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง, ดวงหทัย โฮมไชยะวงศ์, วิลาพัฒน์ อรุณบุญนวลชาติ, และวิสูตร โพธิ์เงิน (2556) พบว่า การจัดการเรียนการสอนในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ในข้อที่ว่าส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา จากงานวิจัยของ สมพร ร่มสุข และคณะ (2559) ที่พบว่า ผู้ใช้บัณฑิต มีความพึงพอใจในการใช้บัณฑิตในระดับมากที่สุดในทุก ๆ ด้าน อีกทั้งบัณฑิตที่จบไปนั้นเป็นผู้มีความสามารถปฏิบัติงานได้จริง และทำงานได้มีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยณพวงศ์ ศรีจันทร์, บุญช่วย ศิริเกษ, พิมพอร สดเอี่ยม, จักรกฤษณ์ โปตาพผล, และพระเจ้ากรพล บ่องศิริ (2562) บัณฑิตมีความภาคภูมิใจที่ได้เข้ามาศึกษาและสำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาแห่งนี้

2. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดการประเมินหลักสูตร โดยใช้ CIPPI Model ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research) เป็นการประเมินเชิงระบบ (Context-Input-Process-Product-Impact : CIPPI Model) ใช้เป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตร (รัตนะ บัวสนธ์, 2556) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

การเลือกกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องด้วยกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวเป็นตัวแทนที่ดี ของประชากรที่ผู้วิจัยกำหนด ประกอบด้วย นักศึกษาที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 – 2562 ได้แก่ นักศึกษาปัจจุบันจำนวน 12 คน ดุษฎีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จำนวน 21 คน และอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 คน และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม คือ นักศึกษาปัจจุบัน นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้ว และอาจารย์ประจำหลักสูตร ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 การประเมินหลักสูตรรูปแบบ CIPPI Model 5 ด้าน และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบลักษณะคำถามปลายเปิด

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi structure interview) ใช้สำหรับสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี โดยสัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิต และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการสร้าง พัฒนา และวิพากษ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2559 (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2559)

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าเท่ากับ 0.98 และนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้ค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 แบบสอบถาม ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ นักศึกษาปัจจุบัน นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้ว และอาจารย์ประจำหลักสูตร โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 การประเมินหลักสูตรรูปแบบ CIPPI Model 5 ด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยวิเคราะห์เนื้อหา

5.2 แบบสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และเขียนรายงานเป็นเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

การประเมินแบบ CIPPI Model	\bar{X}	S. D.	แปลผล
1.การประเมินด้านบริบท	4.67	0.51	มากที่สุด
2.การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า	4.26	0.55	มาก
3.การประเมินด้านกระบวนการ	4.13	0.58	มาก
4.การประเมินด้านผลผลิต	4.29	0.48	มาก
5.การประเมินด้านผลกระทบ	4.30	0.40	มาก
ภาพรวม	4.33	0.37	มาก

ข้อมูลจากตารางที่ 1 ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2559 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี พบว่า โดย ภาพรวม 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33, S.D. = 0.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านบริบทของหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67, S.D. = 0.51$) เมื่อ พิจารณาเป็นประเด็นรายข้อ 3 ลำดับ เรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า นักศึกษาเรียนครบตามเกณฑ์ ของหลักสูตร เมื่อสำเร็จการศึกษาสามารถขอใบประกอบวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา/ผู้บริหาร สถานศึกษาได้ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71, S.D. = 0.46$) รองลงมาหลักสูตรส่งเสริมให้ นักศึกษามีวิสัยทัศน์และคุณลักษณะของผู้นำที่มีความพร้อมที่จะเป็นผู้บริหารอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57, S.D. = 0.51$) และหลักสูตรส่งเสริมนักศึกษาให้มีความสามารถในการวิจัยทางการบริหารการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45, S.D. = 0.51$)

ด้านโครงสร้างหลักสูตร พบว่า โครงสร้างหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 4.45, S.D. = 0.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายหมวดวิชามีความคิดเห็นเรียง 3 ลำดับ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า หมวดดุษฎีนิพนธ์ จำนวน 36 หน่วยกิต มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.58, S.D. = 0.51$) หมวดวิชาเฉพาะด้าน (วิชาบังคับ) จำนวน 12 หน่วยกิต มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.47, S.D. = 0.51$) และหมวดวิชาเสริม จำนวน 6 หน่วยกิต มีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 4.22, S.D. = 0.65$) นอกจากนี้ พบว่า รายวิชาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30, S.D. = 0.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายวิชา 3 ลำดับ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า รายวิชา AP 69301 ปฏิบัติการวิชาชีพทางการบริหารการศึกษา มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71, S.D. = 0.46$) AP 67103 ภาวะผู้นำเพื่อการบริหารองค์การทางการศึกษา ($\bar{x} = 4.61, S.D. = 0.56$) และ AP 70401 ดุษฎีนิพนธ์ ($\bar{x} = 4.58, S.D. = 0.51$)

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26, S.D. = 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นรายข้อ 3 ลำดับ เรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า มีการวางแผนศึกษาดูงานเพื่อ เสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71, S.D. = 0.46$) รองลงมา พบว่า ในช่วงระยะเวลาการศึกษาได้มีการแสวงหาความรู้ในการพัฒนาตนเอง มีความ คิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57, S.D. = 0.75$) และมีการจัดการเวลาในช่วงโม่งเรียน โดยมุ่งเน้น ไม่ให้เกิดความสูญเปล่าของช่วงเวลาในการเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43, S.D. = 0.51$)

ส่วนประเด็นที่แสดงความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ สภาพห้องเรียนมีสื่อและวัสดุที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{x} = 3.57, S.D. = 0.51$)

1.3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13, S.D. = 0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นรายข้อ 3 ลำดับ เรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า สาขาการบริหารการศึกษามีการจัดการสอนเป็นทีมเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในประเด็นที่สำคัญทั้งเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43, S.D. = 0.51$) รองลงมา พบว่า ประเด็นการเรียนการสอน น่าสนใจและครอบคลุมสาขาวิชาการบริหารการศึกษามีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42, S.D. = 0.51$) และสาขาวิชาการบริหารการศึกษาส่งเสริมบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนแบบรวมมือกันเรียนรู้ มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29, S.D. = 0.72$) ส่วนประเด็นที่แสดงความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ มีการปฏิบัติกรวิจัยทางการบริหารการศึกษาที่เน้นการนำผลวิจัยไปพัฒนาชุมชนท้องถิ่น มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71, S.D. = 0.72$)

1.4 ด้านผลผลิตของหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29, S.D. = 0.48$) เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นรายข้อ 3 ลำดับ เรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า นักศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการบริหารการศึกษามีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43, S.D. = 0.51$) รองลงมา พบว่ามี 2 ประเด็น คือ 1) นักศึกษามีความรูความเข้าใจ และเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษ และ 2) นักศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรมในวิชาชีพ มีความคิดเห็นที่คะแนนเท่ากันในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29, S.D. = 0.46$) ส่วนประเด็นที่แสดงคะแนนความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานเป็นผู้บริหารการศึกษและผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14, S.D. = 0.65$)

1.5 ด้านผลกระทบของหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30, S.D. = 0.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ ไปใช้ในการปฏิบัติงาน คุชฎิบัณฑิตมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46, S.D. = 0.50$) ด้านประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษ คุชฎิบัณฑิตมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29, S.D. = 0.41$) ด้านการพัฒนาตนเอง คุชฎิบัณฑิตมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27, S.D. = 0.42$) และด้านสมรรถนะของผู้บริหาร คุชฎิบัณฑิตมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26, S.D. = 0.43$)

2. ผลการหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/อาจารย์ผู้สอนสรุปข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

2.1 ด้านหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตรควรครอบคลุมความเป็นผู้นำทางวิชาชีพการบริหารการศึกษา สามารถสร้างความรู้ใหม่และสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาได้ พัฒนาความสามารถในการเป็นนักวิชาการ และนักวิจัยทางการศึกษา หลักสูตรควรตอบสนองต่อทักษะ สมรรถนะใหม่ ๆ ในโลกของการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาหลักสูตรให้มีความเป็นสากล

2.2 ด้านอาจารย์ อาจารย์ประจำหลักสูตรควรมีการประเมินครั้งทางของอายุหลักสูตรจะเป็นสิ่งที่ดี จะได้ทราบผลของการใช้หลักสูตร ผู้สอนบางท่านมีคุณวุฒิตรงสาขา แต่ยังขาดประสบการณ์ในการบริหาร ผู้สอนควรมีความรู้และสามารถบูรณาการศาสตร์ Interdisciplinary approach ผู้สอนควรมีความสามารถเป็นได้ทั้ง Coach, Facilitator, Communicator

2.3 ด้านนักศึกษา ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเสนอการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาได้ เพิ่มการดูแลนักศึกษาเป็นรายบุคคล มีคลินิกช่วยเหลือให้คำปรึกษาด้านวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

2.4 ด้านการทำวิทยานิพนธ์ ควรเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลที่เป็นมาตรฐานสูงขึ้น โดยเฉพาะให้นักศึกษาได้แสดงแผนการทำวิทยานิพนธ์ระยะไม่เกิน 3 ปี ในการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ได้มาก โดยเฉพาะผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่ทางการบริหารระดับต่าง ๆ รวมทั้งการเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ พบว่า

1.1 ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ในด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชาในหลักสูตร สอดคล้องกับการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ทั้งด้านวัตถุประสงค์และด้านโครงสร้างหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ Print (1993, อ้างถึงใน มัทนา วังถนอมศักดิ์, 2554) ที่กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ดั้นนั้นควรมีลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและชาติ สอดคล้องกับวัฒนธรรม และสอดคล้องกับ

ความต้องการของผู้เรียน ต้องเน้นและส่งเสริมคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามหลายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) ที่กล่าวถึงการออกแบบหลักสูตรที่ชัดเจน และสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมนั้น ต้องพิจารณาสิ่งที่มากำหนดหลักสูตร รวมถึง ด้านวิชาการ และด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของมารุต พัฒนา (2561) ที่ว่า นักพัฒนาหลักสูตรจะเลือกหรือผสมผสานรูปแบบของหลักสูตรให้ เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของการใช้หลักสูตรแต่ละหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตร การศึกษาในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ หรือหลักสูตรการศึกษาในระดับชาติ

1.2 ผลการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการวางแผนศึกษาดูงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ และในช่วงระยะเวลาการศึกษาได้มีการแสวงหาความรู้ในการพัฒนาตนเอง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ เชษฐภูมิ วรรณไพศาล (2562) มีการวางแผนจัดทำโครงการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในหลายมิติ เป็นประจำทุกปี มีการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา โดยจัดทำโครงการศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ สมคิด พรหมจ้อย, วรางคณา ไตโพธิ์ไทย, และศศิธร บัวทอง (2561) นักศึกษาได้รับการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตมากกว่าที่คาดหวังขึ้นไปในด้านทักษะทางปัญญา การวิเคราะห์สถานการณ์ ความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎี หลักการ มากที่สุด และด้านความรู้ที่ได้รับจากการเรียนได้รับการพัฒนามากกว่าที่คาดหวัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธ์ (2555) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อาจารย์ให้คำแนะนำปรึกษาในการปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม

1.3 ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า ในภาพรวมหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สาขาการบริหารการศึกษามีการจัดการสอนเป็นทีมเพื่อให้ นักศึกษาได้เรียนรู้ในประเด็นที่สำคัญทั้งเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ เชษฐภูมิ วรรณไพศาล (2562) ผลการประเมินด้านกระบวนการในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ในข้อที่ว่าจัดการเรียนการสอน มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายพิเศษในบาง เนื้อหา เพิ่มพูนความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัทนา วังถนอมศักดิ์ (2554) ด้านกระบวนการเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ในข้อที่ว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรวงสุดา สิงขรอาสน์ (2559) โดยผลการประเมินการจัดการเรียนการสอน มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายพิเศษในบางเนื้อหาเพื่อเพิ่มพูนความรู้

1.4 ผลการประเมินด้านผลผลิต ในภาพรวม พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ในข้อที่ว่านักศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการบริหารการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ

มัทนา วัฒนอมศักดิ์ (2553) ที่พบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนศิริ เข็มราช, ประพาศน์ พุทธิประภา, ดารณี ภูมวรรณ, และจันทร์พนิต สุระศิลป์ (2558) ในด้าน ผลผลิต นิสิตมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของนิสิตที่ได้รับการพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด ในข้อ ที่ว่าประสบการณ์จากการเรียนและการวิจัยที่ได้รับการพัฒนา นำมาปรับใช้ในการทำงานได้ ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2555) ด้านผลผลิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่ อยู่ในระดับมากที่สุด คือ บัณฑิตมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน

1.5 ผลการประเมินด้านผลกระทบ ในภาพรวม พบว่า ผลกระทบของหลักสูตรอยู่ในระดับ มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของมาเรียม นิลพันธุ์ (2555) ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) **ด้านการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้** ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ในข้อที่ว่า นักศึกษามีความสามารถในการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีทางด้านการ บริหารการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชัย พุทธา (2558) ที่เสนอแนะว่าควรเพิ่มการบูรณา การระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เชษฐภูมิ วรรณไพศาล (2562) บัณฑิตสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาตามหลักสูตรมาใช้พัฒนา ความสามารถการปฏิบัติงานในวิชาชีพ และองค์กรของตนได้อย่างเหมาะสม และนำมาประยุกต์ใช้กับ การจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ ๆ ได้เป็นอย่างดี 2) **ด้านการพัฒนาตนเอง** ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ในข้อที่ว่านำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์ (2560) ที่พบว่า บัณฑิตสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาตนเอง ด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอย่างต่อเนื่อง นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการ พัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชัย พุทธา (2558) ที่ว่าบัณฑิต ต้องการเตรียมความพร้อมสำหรับการก้าวสู่ตำแหน่งผู้บริหารในอนาคต 3) **ด้านสมรรถนะของ ผู้บริหาร** ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในข้อที่ว่าความสามารถในการพัฒนาสมรรถนะหลักและ สมรรถนะประจำกลุ่มงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชัย พุทธา (2558) ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ ผู้เรียนมีสมรรถนะด้านภาษาต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากลของ โลกในปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร, ประณัฐ กิจรุ่งเรือง, ดวงหทัย ไชยไชยวงศ์, วิลาพัฒน์ อรุบุญนวลชาติ, และวิสูตร โพธิ์เงิน (2556) นักศึกษาเห็นว่าการจัดการเรียน การสอนในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ในข้อที่ว่าส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะด้าน คุณธรรม จริยธรรม 4) **ด้านประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา** ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในข้อที่ว่า

มีความภาคภูมิใจในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร ร่วมสุข และคณะ (2559) ที่พบว่า ผู้ใช้บัณฑิต มีความพึงพอใจในการใช้บัณฑิตในระดับมากที่สุดในทุก ๆ ด้าน อีกทั้งบัณฑิตที่จบไปนั้นเป็นผู้มีความสามารถปฏิบัติงานได้จริงและทำงานได้มีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชัย พุทธา (2558) บัณฑิตมีความเชื่อมั่นในหลักสูตรว่ามีคุณภาพ และมีความเชื่อมั่นในอาจารย์ ผู้สอนว่ามีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์การสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยณพงศ์ ตรีจันทร์, บุญช่วย ตรีเกษ, พิมพ์อร สดเอี่ยม, จักรกฤษณ์ โปตาพล, และพระจักรพล ป้องศิริ (2562) บัณฑิตมีความภาคภูมิใจที่ได้เข้ามาศึกษาและสำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาแห่งนี้

2. ผลการหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปแนวทาง ได้ดังนี้

2.1 ด้านหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตรควรครอบคลุมความเป็นผู้นำทางวิชาชีพการบริหารการศึกษา สามารถสร้างความรู้ใหม่และสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาได้ พัฒนาความสามารถในการเป็นนักวิชาการ และนักวิจัยทางการศึกษา หลักสูตรควรยืดหยุ่นให้มีรายวิชาที่รองรับสิ่งใหม่ ๆ ได้โดยให้คำอธิบายรายวิชาครอบคลุมสาระหลักแทนการกำหนดรายละเอียดเนื้อหา หลักสูตรควรตอบสนองต่อทักษะ สมรรถนะใหม่ ๆ ในโลกของการเปลี่ยนแปลง พัฒนาหลักสูตรให้มีความเป็นสากล โดยการใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเริง อ่อนล้มพันธ์ (2560) ที่เสนอว่าแนวทางการพัฒนาหลักสูตร โดยพัฒนาหลักสูตรให้มีความเป็นสากลโดยการใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอน แลกเปลี่ยนนักศึกษากับต่างประเทศหรือทำ MOU กับประเทศที่จัดการศึกษาด้านการบริหารการศึกษา และสร้างมาตรฐานหลักสูตรการบริหารการศึกษาของ ASEAN ร่วมกัน

2.2 ด้านอาจารย์ อาจารย์ประจำหลักสูตรควรมีการประเมินครึ่งทางของอายุหลักสูตรจะเป็นสิ่งที่ดี จะได้ทราบผลของการใช้หลักสูตร ผู้สอนบางท่านมีคุณวุฒิตรงสาขา แต่ยังขาดประสบการณ์ในการบริหาร ผู้สอนควรมีความรู้และสามารถบูรณาการศาสตร์ Interdisciplinary approach ผู้สอนควรมีความสามารถเป็นได้ทั้ง Coach, Facilitator, Communicator ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เศรษฐภูมิ วรรณไพศาล (2562) ที่ว่ามีการวางแผนจัดทำโครงการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในหลายมิติเป็นประจำทุกปี มีการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา โดยจัดทำโครงการศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ อาจารย์และวิทยากรเป็นผู้มีคุณวุฒิ มีศักยภาพและประสบการณ์ด้านการสอนตรงตามมาตรฐานรวมถึงมีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งสามารถดูแลและให้คำปรึกษาด้านคุณวุฒิให้แก่นักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้สาขาวิชาสามารถผลักดันให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพ

2.3 ด้านนักศึกษา ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเสนอการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาได้ เพิ่มการดูแลนักศึกษาเป็นรายบุคคล มีคลินิกช่วยเหลือให้คำปรึกษาด้านวิจัยในการทำ ดุษฎีนิพนธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Fahnbulleh (2004) พบว่า หลักสูตรปริญญาเอกของ มหาวิทยาลัยบอลสเตท (Ball State University) มีความสมบูรณ์เพียงพอในการเตรียมบัณฑิตให้เป็น นักวิชาการและนักวิชาชีพ มีความยืดหยุ่น

2.4 ด้านการทำดุษฎีนิพนธ์ ควรเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลที่เป็นมาตรฐานสูงขึ้นไป โดยเฉพาะให้นักศึกษาได้แสดงแผนการทำดุษฎีนิพนธ์ระยะไม่เกิน 3 ปี ในการนำความรู้และ ประสบการณ์ไปใช้ได้มาก โดยเฉพาะผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่ทางการบริหารระดับต่าง ๆ รวมทั้งการเข้าสู่ ตำแหน่งที่สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wang (2002) ที่ศึกษาว่าโครงสร้างหลักสูตรปริญญาเอก ควรประกอบด้วย หลักการและพื้นฐานหลักสูตร ทฤษฎี ทักษะการทำวิจัย การประยุกต์ใช้ การสังเคราะห์ ประสบการณ์การฝึกงาน การทำดุษฎีนิพนธ์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบท ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านผลกระทบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พบว่า มีแนวทางการพัฒนาในภาพรวม 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ ด้านนักศึกษา และด้าน การทำดุษฎีนิพนธ์ สรุปผลลัพธ์ของการประเมิน ได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผลลัพธ์ของการประเมิน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลการวิจัยด้านบริบท นักศึกษาเสนอแนะให้ตัดบางรายวิชาเนื้อหาเรียนมาแล้วในระดับปริญญาตรี เช่น รายวิชาเสริม สำหรับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาอื่น ที่ไม่ได้ศึกษาวิชาด้านการบริหารการศึกษา จะต้องเรียนรายวิชาพื้นฐาน 9 หน่วยกิต ปรับเหลือ 6 หน่วยกิต โดยยกเลิกรายวิชา หลักการและปรัชญาการศึกษา เป็นต้น

1.2 ผลการวิจัยด้านปัจจัยนำเข้า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากแต่ก็ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ โดยพบว่าสภาพห้องเรียนมีสื่อและวัสดุที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น

คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และบัณฑิตวิทยาลัย ควรเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาให้อยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ผลการวิจัยด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากแต่ก็ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ โดยพบว่า มีการปฏิบัติการวิจัยทางการบริหารการศึกษาที่เน้นการนำผลวิจัยไปพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ดังนั้น คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ควรมีแผนการออกแบบการวิจัยที่เน้นการนำผลวิจัยไปพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี โดยกำหนดขอบเขตการประเมินตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF) เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้ได้มาตรฐาน

2.2 ควรมีการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ในลักษณะของการวิพากษ์ โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้สอน ผู้ใช้บัณฑิต มาให้ข้อคิดเห็นเป็นระยะ ๆ เช่น ปี 2 การใช้หลักสูตร เพื่อให้เห็นข้อดีข้อบกพร่องของหลักสูตรเพื่อปรับปรุงแก้ไขในช่วงปี 3 ได้ก่อนรับนักศึกษารุ่นใหม่

รายการอ้างอิง

- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. (2559). *หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- เชษฐภูมิ วรรณไพศาล. (2562). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศึกษา เอกสังคัมศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2557) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 13(2), 122-135.
- ชิษณพงศ์ ศรจันทร์, บุญช่วย ศิริเกษ, พิมพ์อร สดเอี่ยม, จักรกฤษณ์ โปตาพล, และพระจักรพล ป่องศิริ (2562). การประเมินผลหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) ของมหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 16(73), 88-97.
- มัทนา วัฒนอมศักดิ์. (2553). *การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- มีทนา วังถนอมศักดิ์. (2554). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 3(1), 38-49.
- มารุต พัฒผล. (2561). *การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). *การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการ นิเทศคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- รัตนศิริ เข้มราช, ประพาศน์ พงุทธิประภา, ดารณี ภูมวรรณ, และจันทร์พนิต สุระศิลป์. (2558). *การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- รัตนะ บัวสนธ์. (2556). รูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและถูกต้อง ในการใช้ *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 5(2), 7-24.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). *จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา : กระบวนทัศน์ใหม่การพัฒนา.* กรุงเทพฯ : จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.
- สมชัย พุทธา. (2558). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 6(2), 38-47.
- สมคิด พรหมจ้อย, วรางคณา โตโพธิ์ไทย, และศศิธร บัวทอง. (2561). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎี บัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.*, 11(1), 252-267.
- สมพร ร่มสุข, มณฑนา วัฒนถนอม, บุษบา บัวสมบุรณ์, อธิกมาส มากจ้อย, บำรุง ชำนาญเรือ, และ ชลธิชา หอมพุ่ม. (2559). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอน ภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(1), 1,117-1,128.
- สรวงสุดา สิงขรอาสน์. (2559). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาดุริยางคศิลป์ วิทยาลัย ดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 10 (ฉบับพิเศษ), 921-939.

- สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 และเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง*. กรุงเทพฯ: วงศ์สว่างพับลิชชิ่ง แอนด์ พริ้นติ้ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค.
- สำเร็จ อ่อนล้มพันธ์. (2560). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 19(1), 12-27.
- อิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร, ประณัฐ กิจรุ่งเรือง, ดวงหทัย ไชยยะวงศ์, วิลาพัฒน์ อรุณบุญนวลชาติ, และ วิสูตร โพธิ์เงิน. (2556). *การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการ ประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร.
- Fahnbulleh, H. Momo. (2004). *Student Experiences in the Doctoral Program in Educational Administration and Supervision at Ball State University, 1987–2002*. Ed.D.Dissertation, Ball State University. Dissertation Abstracts International.
- Print, M. (1993). *Curriculum Development and Design*.(2nded.). Sydney: Allen & Unwin.
- Stufflebeam, Danial L. (2000). “THE CIPP MODEL FOR EVALUATION.” in *Evaluation Models Viewpoints on Educational and Human Services Evaluation*. 2nd ed. Boston: Kluwer Academic Publishers.
- Stufflebeam D. L. & Shinkfield A. J. (2007). *Evaluation theory, Models & Applications*. CA: Jossey – Bass.
- Wang, Xin. (2002). *A Study of the Curriculum Structure and Content of Doctoral Programs in Higher Education in the People’s Republic of China*. Ed.D. Dissertation. Dalles: Baylor University.